

Samling af Afgørelser

Sag C-129/19

**Presidenza del Consiglio dei Ministri
mod
BV**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Corte suprema di cassazione)

Domstolens dom (Store Afdeling) af 16. juli 2020

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 2004/80/EF – artikel 12, stk. 2 – nationale ordninger, som garanterer en rimelig og passende erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser – anvendelsesområde – offer, der er bosiddende i den medlemsstat, på hvis område den forsætlige voldsforbrydelse er blevet begået – forpligtelse til at lade dette offer være omfattet af den nationale erstatningsordning – begrebet »rimelig og passende erstatning« – medlemsstaternes ansvar i tilfælde af tilsidesættelse af EU-retten«

1. *EU-ret – rettigheder tillagt borgerne – en medlemsstats tilsidesættelse – tilsidesættelse af EU-retten, der følger af en for sen gennemførelse af artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 – forpligtelse til at erstatte skade, som er forvoldt borgerne – forsætlig voldsforbrydelse begået på en medlemsstats område – ofre, der er bosiddende i denne medlemsstat, og som ikke befinder sig i en grænseoverskridende situation – uden betydning (Rådets direktiv 2004/80, art. 12, stk. 2)*

(jf. præmis 52, 55 og 56 samt domskonkl. 1)

2. *Politisamarbejde – retligt samarbejde i straffesager – direktiv 2004/80 – erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser – medlemsstaternes forpligtelse til at indføre ordninger for erstatning til ofre – rimelig og passende erstatning til ofre – begreb – national ordning, der fastsætter en fast erstatning til ofre – lovlighed – betingelse – nødvendig hensyntagen til alvoren af den begåede overtrædelses følger for ofrene (Rådets direktiv 2004/80, art. 12, stk. 2)*

(jf. præmis 58, 60-66 og 69 samt domskonkl. 2)

Resumé

Medlemsstaterne skal yde erstatning til alle ofre for forsætlige voldsforbrydelser, herunder dem, der er bosiddende på medlemsstaternes eget område

Erstatningen behøver ikke indebære fuld genoprettelse for skaderne, men erstatningsbeløbet må ikke være rent symbolsk

I dommen i sagen *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (sag C-129/19), der blev afsagt den 16. juli 2020, fastslog Domstolens Store Afdeling for det første, at ordningen for medlemsstaters ansvar uden for kontraktforhold for den skade, der skyldes en tilsidesættelse af EU-retten, finder anvendelse på ofre bosiddende i denne medlemsstat, på hvis område den forsætlige voldsforbrydelse er blevet begået, med den begrundelse, at den nævnte medlemsstat ikke rettidigt gennemførte direktiv 2004/80¹. For det andet fastslog Domstolen, at en fast erstatning ydet til ofre for seksuelle overgreb i henhold til en national ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser ikke kan anses for »rimelig og passende« i denne bestemmelses forstand, såfremt den fastsættes uden hensyntagen til alvoren af den begåede lovovertrædelses følger for ofrene og dermed ikke udgør et passende bidrag til genoprettelsen for den lidte økonomiske og ikkeøkonomiske skade.

I den foreliggende sag blev BV, som er italiensk statsborger med bopæl i Italien, i oktober 2005 offer for seksuelle overgreb begået på denne medlemsstats område. De 50 000 EUR, som gerningsmændene blev dømt til at betale hende i skadeserstatning, blev imidlertid ikke betalt til hende, idet gerningsmændene var flygtet. I februar 2009 anlagde BV sag mod *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (statsministeriet, Italien) med påstand om erstatning for den skade, som hun hævdede at have lidt som følge af, at Den Italienske Republik ikke rettidigt havde gennemført direktiv 2004/80². Under den nævnte sag blev statsministeriet i første instans pålagt at betale BV 90 000 EUR, hvilket beløb blev sat ned til 50 000 EUR efter appel.

Den forelæggende ret, for hvilken statsministeriet havde iværksat kassationsanke, ønskede for det første oplyst, om det med hensyn til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, der ikke befinder sig i en grænseoverskridende situation, er muligt at anvende ordningen for en medlemsstats ansvar uden for kontraktforhold som følge af medlemstatens for sene gennemførelse af direktiv 2004/80. For det andet ønskede den nævnte ret oplyst, om det i den italienske lovgivning fastsatte faste beløb på 4 800 EUR³ i erstatning til ofre for seksuelle overgreb var »rimelig[t] og passende« som omhandlet i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80.

Hvad angår det første af disse spørgsmål henviste Domstolen indledningsvis til de betingelser, der gør det muligt at fastslå medlemsstaternes ansvar for skader, som er forvoldt borgerne på grund af tilsidesættelser af EU-retten, nemlig at der foreligger en tilsidesat EU-retlig bestemmelse, der tillægger borgerne rettigheder, en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af denne bestemmelse og en direkte årsagsforbindelse mellem denne tilsidesættelse og den af borgerne lidte skade. Under hensyntagen til ordlyden af artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80, den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og bestemmelsens formål bemærkede Domstolen i det foreliggende tilfælde bl.a., at EU-lovgiver ved denne bestemmelse ikke havde valgt, at hver medlemsstat skulle indføre en specifik erstatningsordning, der alene er begrænset til de ofre for forsætlige voldsforbrydelser, som befinder sig i en grænseoverskridende situation, men at der til fordel for disse ofre skulle anvendes nationale ordninger for erstatning til ofre for denne form for forbrydelser begået på medlemsstaternes respektive områder. Efter sin bedømmelse fastslog Domstolen, at direktiv 2004/80 pålægger hver enkelt medlemsstat en forpligtelse til at indføre en erstatningsordning, der omfatter alle ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på dens område, og ikke kun de

¹ – Rådets direktiv 2004/80/EF af 29.4.2004 om erstatning til ofre for forbrydelser (EUT 2004, L 261, s. 15).

² – Det fremgår af direktivets artikel 12, stk. 2, at »[a]lle medlemsstater sikrer, at der i kraft af deres nationale regler forefindes en ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på deres eget område, som garanterer en rimelig og passende erstatning til ofre«.

³ – Det skal bemærkes, at Den Italienske Republik, efter anlæggelsen af nærværende søgsmål om erstatning uden for kontraktforhold mod denne medlemsstat, indførte en ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på det italienske område, hvad enten disse ofre var bosiddende i Italien eller ej. Denne ordning dækker ligeledes, med tilbagevirkende kraft, de handlinger henhørende under denne form for forbrydelser, der er blevet begået efter den 1.7.2005.

ofre, som befinder sig i en grænseoverskridende situation. Domstolen udledte af det ovenstående, at direktiv 2004/80 sikrer en ret til at opnå en rimelig og passende erstatning ikke blot for de ofre for sådanne forbrydelser, der befinder sig i denne situation, men ligeledes for de ofre, som har deres sædvanlige opholdssted på den medlemsstats område, hvor overtrædelsen er blevet begået. Følgelig, og under forbehold af, at de øvrige to betingelser er opfyldt, har borgerne ret til erstatning for de skader, som de er blevet forvoldt ved en medlemsstats tilsidesættelse af sin forpligtelse i henhold til artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80, og dette gælder, uanset om borgerne på det tidspunkt, hvor de blev ofre for den pågældende lovovertrædelse, befandt sig i en grænseoverskridende situation eller ej.

For så vidt angår det andet spørgsmål fastslog Domstolen, at artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80, for så vidt som bestemmelsen ikke indeholder noget holdepunkt hvad angår størrelsen af den erstatning, der skal svare til en »rimelig og passende« erstatning, indrømmer medlemsstaterne et skøn med hensyn hertil. Selv om denne erstatning ikke nødvendigvis skal sikre en fuldstændig genoprettelse for den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som ofre for forsætlige voldsforbrydelser har lidt, kan den imidlertid ikke være rent symbolsk eller åbenbart utilstrækkelig i lyset af alvorligheden af den begåede lovovertrædelses følger for disse ofre. Ifølge Domstolen skal den erstatning, som sådanne ofre tildeles i henhold til denne bestemmelse, nemlig i tilstrækkelig grad kompensere for de lidelser, som de har været udsat for. I denne henseende præciserede Domstolen ligeledes, at en fast erstatning til sådanne ofre kan anses for »rimelig og passende«, såfremt erstatningstabellen er tilstrækkeligt detaljeret, således at det undgås, at den faste erstatning, der er fastsat for en bestemt form for vold, viser sig at være åbenbart utilstrækkelig i lyset af omstændighederne i en konkret sag.